

Aan Provinciale Staten en het college van
Gedeputeerde Staten

's-Hertogenbosch, 27 februari 2024

Geachte leden van Provinciale Staten, geacht College,

Vanuit mijn rol als rijksorgaan is mij verzocht Provinciale Staten en het college van Gedeputeerde Staten te informeren over de provinciale rol bij de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen, ook wel bekend als de 'Spreidingswet'. Deze informatie treft u in de bijgevoegde memo aan.

De 'Spreidingswet' legt gemeenten de verantwoordelijkheid op om asielopvang te faciliteren. Door middel van deze wet streeft de regering naar de oprichting van een solide en betrouwbaar systeem voor asielopvang, waarbij een meer gelijkmatige verdeling van asielzoekers over het land wordt nagestreefd.

Als commissaris ben ik, naast voorzitter van Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten, ook een zelfstandig bestuursorgaan (de Rijkstaken). Deze zogenaamde Rijkstaken worden door mij verricht op grond van een ambtsinstructie van de regering. Dat betekent dan ook dat ik hierover verantwoording afleg aan de regering en niet aan Provinciale Staten dan wel Gedeputeerde Staten. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid kunnen daarop door het parlement worden aangesproken.

Ik ben vanuit mijn rol als Rijksorgaan voorzitter van de Provinciale Regietafel.

Ik vertrouw er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

I.R. Adema

Memo

Onderwerp

Informeren Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten uitwerking van de rollen van zowel de commissaris van de Koning als het college van GS in de Spreidingswet

Op 31 januari 2024 is de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen in werking getreden, in de volksmond ook wel bekend als de Spreidingswet. Met deze brief willen we Provinciale Staten op eenduidige wijze informeren over deze wet de uitwerking en de rollen van zowel de commissaris van de Koning (CvdK) als het college van Gedeputeerde Staten (GS) daarin.

Spreidingswet

De Spreidingswet geeft gemeenten de wettelijke taak om asielopvangvoorzieningen mogelijk te maken. Met deze wet beoogt de regering te komen tot een stabiel en robuust stelsel voor asielopvang en een evenwichtigere verdeling van asielzoekers over het land.

Provinciale regietafel

In elke provincie overleggen de colleges van B&W, GS en het COA over de verdeling van opvangplaatsen binnen de provincie (als territoriale en bestuurlijke eenheid). Zij doen dit aan daartoe ingerichte Provinciale Regietafels (PRT's), onder voorzitterschap van de CdK als Rijksorgaan. In samenhang met de asielopgave kan aan deze tafel ook overleg worden gevoerd over de opvang van ontheemden uit Oekraïne en over de huisvesting van asielzoekers aan wie een verblijfsvergunning is toegekend (statushouders). Er kunnen aan de PRT geen besluiten worden genomen, het is slechts de tafel voor bestuurlijke regie. Besluiten over bijvoorbeeld nieuwe locaties worden altijd in betreffende colleges van B&W en/of gemeenteraad genomen.

De spreidingswet voorziet een aantal fases:

Fase 1

De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (J&V) stelt vóór 1 februari (2024) vast hoeveel asielopvangplekken de komende twee jaar nodig zijn. Deze opvangplekken worden (indicatief) verdeeld over de gemeenten op basis van het inwoneraantal en de sociaaleconomische score van een gemeente. Door de aantallen van de gemeenten in de provincie bij elkaar op te tellen, ontstaat de provinciale opvangopgave.

Vertegenwoordigers van de colleges van B&W bespreken aan de provinciale regietafels (PRT's) hoe zij gezamenlijk de opgave gaan invullen. Afgesproken wordt welke gemeenten asielopvang leveren en hoeveel.

Fase 2

Uiterlijk 1 november (2024) levert de CdK, in zijn rol als Rijksorgaan en voorzitter van de PRT - een verslag op aan de staatssecretaris van J&V. De bewindspersoon stelt uiteindelijk een verdeelbesluit vast.

Fase 3

Gemeenten stellen de opvangplekken beschikbaar en hebben daar 3 tot 6 maanden de tijd voor. Uitsluitend in het geval dat het de gemeenten niet lukt om gezamenlijk de provinciale opgave in te vullen, kan de staatssecretaris gemeenten aanwijzen en daarmee verplichten om asielzoekers op te gaan vangen.

Na 2 jaar start de cyclus opnieuw met het ramen van de hoeveelheid opvangplekken.

Om gemeenten te stimuleren vrijwillig plekken aan te bieden, worden verschillende uitkeringen beschikbaar gesteld. Gemeenten mogen deze uitkeringen vrij besteden, dus ook aan een ander doel dan de opvang van asielzoekers. De hoogte van de uitkering varieert en is afhankelijk van het soort plek dat wordt aangeboden en het aantal aangeboden plekken.

Rol van de commissaris van de Koning

De CdK heeft een divers takenpakket. Naast provinciale taken voor Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten heeft de CdK ook taken als zelfstandig bestuursorgaan (de Rijkstaken). De taken die de commissaris vervult voor zowel GS als PS liggen vast in de provinciewet. Rijkstaken worden door de CdK verricht volgens een ambtsinstructie van de regering. Dat betekent dan ook dat de CdK hierover verantwoording aflegt aan de regering en niet aan GS of PS. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid kunnen daarop door het parlement worden aangesproken.

Dit betekent ook dat verslagen en agenda's van PRT's niet ter verantwoording gedeeld hoeven te worden met PS.

Met het aannemen van de Spreidingswet is een extra artikel toegevoegd aan de ambtsinstructie. Artikel 9a uit de ambtsinstructie bepaalt ten aanzien van de PRT: "de commissaris roept de overleggen, bedoeld in artikel 4, eerste lid, van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen met redelijke tussenpozen bijeen".

De CdK is vanuit zijn rol als Rijksorgaan voorzitter van de PRT. Samen met de gemeenten probeert de CdK tot een gedragen invulling van de provinciale opgave te komen. De CdK faciliteert het gesprek tussen gemeenten, COA en GS en brengt verslag uit van die gesprekken aan de Minister. De CdK is niet bestuurlijk verantwoordelijk voor de inhoud van de overleggen. De CdK heeft daarnaast ook geen beslissingsbevoegdheid als het gaat om bijvoorbeeld het aanwijzen van gemeenten om asielopvang te leveren of om het aanwijzen van locaties voor asielopvang in gemeenten.

Rol van Gedeputeerde Staten

De Spreidingswet brengt geen verandering aan in de taken en bevoegdheden van het College. Er ligt een relatie met de PRT vanwege de wettelijke toezichthoudende taken van GS op de huisvesting van statushouders door gemeenten (alsmede als bevoegd gezag van andere relevante wet- en regelgeving). Deze ro(len) van GS maakt hen een relevante gesprekspartner van de PRT's.

De Minister van Justitie & Veiligheid is verantwoordelijk voor het toezicht op de wettelijke taken van gemeenten ten aanzien van de asielopvang.

COA

De Spreidingswet brengt ook geen verandering in de belangrijkste taak van het COA: het bieden van materiële en immateriële opvang aan asielzoekers, zoals die is geregeld in de Wet COA, in nauwe samenwerking met gemeenten.

Tot slot

Met deze brief trachten we, voor zover dat nog nodig is meer inzicht te bieden in de werking van de spreidingswet en de verschillende rollen die daarin zijn weggelegd voor Gedeputeerde Staten en de Commissarissen van de Koningen. We gaan ervanuit u hiermee voor nu voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoe werkt de Spreidingswet?

-Wet gemeentelijke taak mogelijk maken azielopvangvoorzieningen-

Capaciteitsraming, provinciale opgaven en inbreng opvangplekken door gemeenten*

Fase 1: duur 9 maanden

Berekenen en bekendmaken hoeveel opvangplekken er landelijk nodig zijn. De opvangplekken worden in twaalf provinciale opgavengroepen verdeeld. Deze provinciale opgaven komen tot stand op basis van een verdeelsleutel naar inwoneraantal en sociaal-economische status (SES-WOA score) per gemeente.

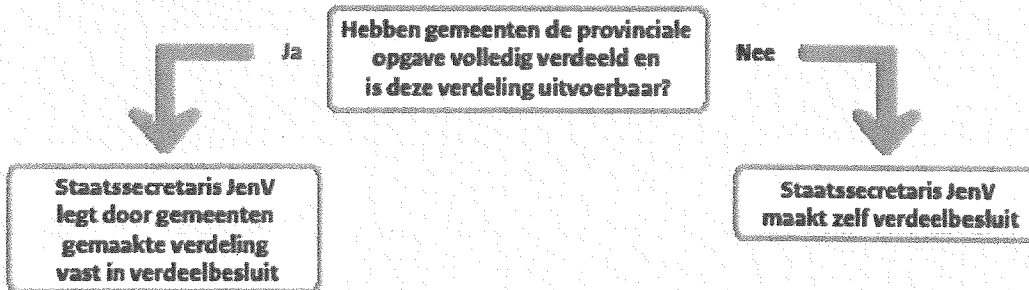
Op de provinciale opgave wordt het aantal bestaande duurzame opvangplekken** of die in de daaropvolgende 12 maanden beschikbaar komt in mindering gebracht.

Gemeenten gaan aan de Provinciale Regietafel (PRT) onder leiding van de Commissaris van de Koning met elkaar in gesprek over de verdeling van alle opvangplekken. Zij beslissen hier onderling welke gemeenten opvang gaan leveren en met hoeveel plekken.

Verdeelbesluit: verdeling opvangplekken over gemeenten per provincie

Fase 2: duur 2 maanden

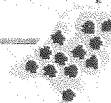

Realisatie nieuwe opvangplekken*

Fase 3: duur 6 maanden

Gemeenten stellen de opvangplekken beschikbaar.

De wetscyclus (van capaciteitsraming tot de volgende capaciteitsraming) duurt 2 jaar.

* Uitheringen

Gemeenten kunnen een vrij besteedbare uithering krijgen voor de duurzame opvangplekken die zij beschikbaar stellen boven hun indicatieve deel. Ook kunnen ze een vrij besteedbare uithering krijgen voor bijzondere opvangplekken (bijvoorbeeld voor amv's). Daarnaast kunnen provincies en gemeenten een vrij besteedbare uithering krijgen voor elke opvangplek die zij beschikbaar stellen boven de drempelwaarde van 75% van de provinciale opgavengroep.

** Duurzame opvangplekken

Op dit moment is er al een bestaande duurzame opvangvoorraad: locaties die er nu zijn of die binnen 12 maanden beschikbaar komen van meer dan 100 plekken die langer dan 5 jaar beschikbaar zijn. Deze opvangplaatsen tellen mee bij de invulling van de eigen provinciale opgave. Dat is wat wordt bedoeld met 'in mindering brengen op'.

